

[Landbrugsministeren.]

gennemført over for en bestemt Gruppe af Landmænd med Hensyn til deres Rentebetaling, nemlig gennem det Forslag, der blev gennemført ved samme Lejlighed om konjunkturbestemt Rentebetaling for Statsmændene, men dette Forslag omfatter ikke mere end højst en halv Snes Procent af samtlige Landmænd, og Spørgsmaalet om at føre dette Princip videre er det Spørgsmaal, der i de seneste Aar har beskæftiget mange Landmænd stærkt. Mange er optaget af, om Spørgsmaalet ikke kunde løses gennem konjunkturbestemt Rentebetaling for selve de Obligationer, som udstedes af Kreditforeningerne. Jeg tror ikke, dette Spørgsmaal kan løses ad den Vej, og selv om det kunde løses derigennem, er det alligevel ikke saaledes, at Løsningen vilde omfatte samtlige Landmænd. Der er jo en Række Landmænd, som har Laan, som ikke er Kreditforeningslaan, men Sparekasselaan, private Laan o. s. v.

Derfor er Resultatet af mine Overvejelser angaaende dette Spørgsmaal blevet, at den eneste Vej ud af Vanskelighederne, den eneste Vej, der kan hjælpe i en kommende Tid i dette for Landbruget overordentlig vigtige Spørgsmaal, er at skabe en Renteudligningsfond, en Forsikringsfond, en Krisekasse, eller hvad man nu vil kalde det. Jeg føler mig ogsaa overbevist om, at det psykologiske Øjeblik til Gennemførelsen af en saadan Foranstaltning er inde nu. Det maa være i Begyndelsen af en Opgangstid, at man gennemfører et saadant Lovforslag, for en saadan Ordning kan kun skabes paa Basis af Indbetaling af Landmændene i de gode Tider med Ret til Udbetaling i de daarlige Tider, og jeg føler mig overbevist om, at den Regering og den Rigsdag, der vil skyde det Ansvar fra sig og ikke gaa ind i Overvejelser om dette Spørgsmaal, ikke vil søge det løst, ogsaa nogenlunde hurtigt, svigter deres Opgave over for Landbruget i disse Tider.

Enkeltheder i Forslaget om en Renteudligningsfond kan naturligvis overvejes og diskuteres. Det ærede Medlem Hr. Kyed, der ellers stillede sig nogenlunde velvilligt over for dette Afsnit af det foreliggende Lovforslag, udtalte, at Vilkaarene for de forskellige Grupper af Landmænd, de forskellige Dele af Landbruget er meget uensar-

tede, og det er naturligvis i nogen Grad rigtigt; men hvis man vil se paa Forholdene, baade naar de har været gode, og naar de har været daarlige for Landbruget, er det alligevel stort set saaledes, at Krisetider rammer samtlige Landmænd, og de gode Tider falder ogsaa samtidig for Landbruget. Der er sikkert ikke mange, der mener, at der i de sidste 4 Aar inden for Landbruget har været større Grupper eller enkelte Landmænd, for hvem Krisen ikke er blevet en Kendsgerning, og der er sikkert heller ikke mange, der vil paastaa, at vi ikke under Krigen og i en vis Tid efter Krigen havde Højkonjunkturer, der faldt paa Landbruget som Helhed og var til Fordel for samtlige Landmænd. Men det er klart, at det kan ikke være fuldkommen ens for alle, og det er ogsaa klart, at det ikke er nødvendigt at foretage noget over for mindre Svingninger, og derfor foreslaas det ogsaa i dette Afsnit, at Ind- og Udbetaling af Fonden først skal indtræde, naar Krisens Virkninger har naaet en vis Størrelse, nemlig først efter at Forrentningsprocenten er steget eller faldet med $\frac{1}{2}$ pCt. eller derover.

Det, der er af afgørende Betydning, er naturligvis først og fremmest, om man kan ramme det Skæringspunkt, der er rigtigt. Det er foreslaaet her, at det skal falde ved $4\frac{1}{2}$ pCt., ikke af Handelsværdien af Landejendommene, men af de bogførte Værdier, det vil sige Ejendomsskylden, og de Værdier, som Besætning og Inventar kan ansættes til. Om det nu er det rigtige, og om den Svingning, der skal til, før en Virkning indtræffer, er det rigtige, kan man altid diskutere, det er jo muligt, man skal gaa højere op end til $\frac{1}{2}$ pCt.; det har jeg ikke det fjerneste imod at diskutere og forhandle om i Udvalget, idet jeg er fuldkommen klar over, at det i nogen Grad vil være en Skønssag. Men Princippet i Forslaget tror jeg ingen kan indvende noget imod; det maa være det rigtige, at man søger at finde et Midtpunkt, saa at man, naar man gaar ud fra dette Punkt, baade op og ned, med nogenlunde Tryghed kan haabe, at en saadan Krisefond vil kunne bære sig selv.

Endelig er der det at sige, at selv om de daarlige Aar skal blive flere og vanskeligere end de gode Aar, er der ingen anden Udvej, end at der maa udbetales mindre af Fonden,